

ГО «Українська природоохоронна група»
Інститут зоології ім. І.І. Шмальгаузена НАН України
Інститут ботаніки ім. М.Г. Холодного НАН України

**Збірка наукових публікацій
«Сучасні дослідження раритетного біорізноманіття в Україні»**

ПЕРШЕ ІНФОРМАЦІЙНЕ ПОВІДОМЛЕННЯ

Запрошуємо Вас долучитись до збірки наукових публікацій, присвячених поширенню видів рослин, тварин та грибів, які знаходяться під охороною Червоної книги України, Резолюції 6 Бернської конвенції та офіційно затверджених регіональних охоронних списків.

Місія

Чимало професійних біологів працюють в різних областях України, збираючи інформацію про біорізноманіття для власних досліджень. Окрім підготовки спеціальних публікацій, єдиного механізму зробити такі первинні дані загальнодоступними - не існує. Також важливо доповнити відомості про місцезнаходження рідкісних видів рослин, що охороняються на рівні областей чи пропонуються для охорони на регіональному рівні. Так, Червона книга України, що є науковим виданням, також оновлюється кожні 10 років. Метою такого оновлення є уточнення відомостей про поширення рідкісних видів, необхідні заходи охорони, долучення нових видів або виключення таких, яким більше не загрожує зникнення. Можливість перегляду та оновлення Червоної книги України повинна забезпечуватись постійною роботою з вивчення рідкісних видів, а також моніторингом популяцій таких видів. Наразі на національному рівні моніторинг біорізноманіття не ведеться. У 2021 році Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України затвердило оновлені переліки видів, що включені до Червоної книги України (<https://bit.ly/3eGcgmu>). Відомості про поширення багатьох із нових видів переважно більшістю фахівців раніше спеціально не збирались і не публікувались. Відтак, необхідний збір інформації про них.

Окрема категорія регіонально рідкісних видів передбачає їх охорону на рівні областей. Переліки видів, що перебувають під регіональною охороною, затверджені обласними державними адміністраціями (актуальні переліки щодо тваринного і рослинного світу <https://drive.google.com/drive/folders/1u-Q8R1RTDb2Wc0yTvakirrvbTNj6IwGS?usp=sharing>). Наразі цей рівень збереження біорізноманіття практично не діє як внаслідок законодавчих прогалин, так і через відсутність систематизованих знань щодо поширення та стану популяцій регіонально рідкісних видів.

За задумом, ця збірка покликана допомогти здійснювати безперервний збір інформації про поширення рідкісних видів в Україні та сприяти оновленню даних про Смарагдову мережу.

Збірка також продовжує розпочату раніше серію видань, спеціалізованих на публікації інформації про поширення рідкісних видів. У попередніх виданнях (<https://uncg.org.ua/tag/rdb/>) опубліковано понад 80 343 записів про зустрічі і Україні рідкісних видів від 420 авторів (як фахівців так і аматорів).

Організаційний комітет / команда рецензентів

д. б. н., чл.-кор. НАН України С. Л. Мосякін, директор Інституту ботаніки ім. М. Г. Холодного НАН України;

д. б. н. В. О. Харченко, директор Інституту зоології ім. І. І. Шмальгаузена НАН України;
к. б. н.

М. Д. Бурлака, Інститут ботаніки ім. М. Г. Холодного НАН України, Masaryk University; к. б. н.
М. О. Зикова, к. б. н. С. С. Садогурська, Інститут ботаніки ім. М. Г. Холодного НАН України

О. В. Василюк, к. б. н. В. В. Кавурка, к. б. н. Ю. К. Куцоконь, к. б. н. О. Д. Некрасова, д-р
філос. О. Ю. Марущак, Інститут зоології

ім. І. І. Шмальгаузена НАН України;

О. І. Бронсков, Національний природний парк «Тузлівські лимани»;

к. б. н. М. Ю. Русін, Київський зоологічний парк загальнодержавного значення

Умови участі

До збірки приймаються: повідомлення, що містять в табличному вигляді інформацію про зустрічі видів рослин, грибів та тварин, включених до Червоної книги, регіональних охоронних списків, а також Резолюції 6 Бернської конвенції. За бажанням авторів, таблиці можуть доповнюватися текстовою частиною з інформацією про умови перебування виявлених авторами видів. Мінімальний необхідний набір даних для знахідки: назва виду, географічні координати, дата, автор (приклад – у додатку). Для тварин можливо також зазначити чисельність, стать та інше важливо для кожної групи додаткову інформацію (по можливості). Додаткові дані – наприклад, популяційні, ценотичні, екологічні тощо – вітаються.

Детальний опис умов оформлення таблиці подається нижче у прикладі.

Матеріали, оформлені не за вказаним зразком - не прийматимуться.

Просимо слідкувати, щоб подані матеріали не були опубліковані у подібних збірках в минулому. Проте нові підтвердження (не опубліковані) видів у відомих раніше локаціях – вітаються.

Перед включенням у збірку матеріали проходять рецензування. Збірка матиме ISBN та буде передана до всіх центральних та фахових наукових бібліотек.

Участь у збірці – безкоштовна.

Обсяг матеріалів не обмежується.

Збірка буде видана в електронному та друкованому вигляді (лише для авторів, що висловлять бажання).

ВАЖЛИВО: Яким саме чином будуть опубліковані подані матеріали?

Опублікування планується у 3 етапи і це вартє особливого пояснення.

На першому етапі, як це було у випадку з попередніми подібними збірками, буде підготовлено електронну та друковану версію видання.

На другому етапі, для забезпечення відкритості даних про біорізноманіття, усі надані знахідки раритетних видів будуть опубліковані у вигляді набору даних (датасету) у світовій базі біорізноманіття GBIF (із зазначенням бібліографії матеріалів у збірці та авторства у вказаній вами афіліації). Подання матеріалів до збірки прирівнюється до згоди автора(ів) на таку публікацію, якщо окремо не зазначено інше. Посилання на публікацію в GBIF, буде окремо розіслане всім авторам із поясненням про правила цитування та відстеження посилань. Набір даних на GBIF буде дублювати збірку і буде для кожного з її авторів додатковою публікацією міжнародного рівня, що має doi.

Нарешті *на третьому етапі*, коли набір даних вже буде опубліковано на GBIF, ми пропонуємо всім авторам збірки стати співавторами великої статті, що описує цей набір даних у міжнародному виданні Biodiversity Data Journal <https://bdj.pensoft.net/> (Impact Factor: 1.0, Scopus CiteScore 2023: 2.2).

Таким чином, ми плануємо “за мотивами” збірки зробити спільну міжнародну публікацію всіх її авторів у журналі, індексованому в Scopus, яка буде описувати спільне надбання учасників збірки.

Для участі у збірці, на електронну пошту організаційного комітету слід направити матеріали не пізніше 30 жовтня 2024 року на адресу uncg.ua@gmail.com із темою повідомлення: «Збірка знахідок видів».

Уважно стежте за правилами оформлення!

Контакти організаційного комітету:

uncg.ua@gmail.com 0971000473

Правила оформлення

Увага! Не зважаючи на те, що збірка стане вже 10-ю в [серії](#), цього разу умови подачі матеріалу значно деталізовані і ускладнені. Це пов'язано з наміром організаційного комітету підготувати на основі всіх матеріалів збірки (та за авторством всіх осіб, що подадуть відповідним чином оформлені матеріали) статтю у специфічному форматі dataraper у міжнародному виданні Biodiversity Data Journal ([приклад](#)). Це означає, що після виходу збірки на її основі буде підготовлено набір даних (також за авторством всіх авторів збірки - [приклад](#)), а на основі набору даних - стаття у Biodiversity Data Journal (BDJ). Публікація у збірці, наборі даних і статті в Biodiversity Data Journal для всіх учасників буде безкоштовною, але вимагатиме більш ретельної підготовки даних.

До збірки приймаються: повідомлення, що містять в табличному вигляді інформацію про зустрічі видів рослин, грибів та тварин, включених до Червоної книги України, регіональних охоронних списків, а також Резолюції 6 Бернської конвенції. За бажанням авторів таблиці можуть доповнюватися текстовою частиною з інформацією про умови перебування виявлених авторами видів. Мінімальний необхідний набір даних для знахідки: назва виду, географічні координати, дата, автор спостереження (приклад – у додатку). Для тварин важливо також зазначити чисельність (а за можливості і для рослин) та стать (по можливості). Додаткові дані – наприклад, популяційні, ценотичні, екологічні тощо – вітаються. В разі відсутності такої інформації дані також є валідними для подання. Проте чим більш деталізованими вони будуть - тим більше шансів на цитування матимуть.

При оформленні таблиць слід дотримуватися певних правил:

1. Назви видів наводяться за номенклатурою, яка використовується на GBIF, без вказівки авторів опису виду. Якщо система не відповідає вказаній, то про це бажано окремо зазначити у текстовій частині повідомлення.

2. Координати наводяться у десятковій системі із застосуванням роздільної «.».

3. Формат дати: 2024-03-15. При вказанні інтервалу: 2024-03-15/22, 2024-03-15/05-18.

4. Точність виміру координат вказується в метрах.

5. В стовпчику «Чисельність» вказується тільки число/цифрові дані, а одиниця виміру (особини, пари, квадратні метри і таке інше) у відповідному стовпчику.

6. Кожна окрема зустріч наводиться окремим рядком.

7. При заповненні таблиці для відокремлення слів або даних не можна використовувати знак «Enter».

Додатково до публікації подається аналогічна таблиця в форматі Excel. Знахідки у форматах Word та Exel мають бути ідентичними.

Перед включенням у збірку матеріали проходять рецензування. Збірка матиме ISBN та буде передана до всіх центральних та фахових наукових бібліотек.

Для забезпечення відкритості даних про біорізноманіття усі надані знахідки раритетних видів будуть опубліковані у вигляді набору даних (датасету) у світовій базі біорізноманіття GBIF (із зазначенням авторства у вказаній вами афіліації). Подання матеріалів до збірки прирівнюється до згоди автора(ів) на таку публікацію, якщо окремо не зазначено інше. Посилання на публікацію в GBIF буде окремо розіслане всім авторам із поясненням про правила цитування та відстеження посилань.

**Знахідки рідкісних видів флори
на території Регіонального ландшафтного парку «Сеймський»
та прилеглих ділянках**

Регіональний ландшафтний парк «Сеймський» (далі – РЛП) знаходиться в межах Конотопського району Сумської області (Бойченко та ін., 2019). Це найбільша природоохоронна територія області, розміщена на заплаві та надзаплавних терасах р. Сейм. За фізико-географічним районуванням більша частина території парку (центральна) належить до Конотопсько-Путівльського району Північно-Полтавської височинної області Лівобережно-Дніпровського краю, менша (північна) – до Кролевецько-Глухівського району Сумської схилово-височинної області Східно-Українського краю Лісостепової зони Східно-Європейської рівнини (Маринич та ін., 2003). За ботаніко-географічним районуванням України РЛП займає екотонне положення між Лівобережним Поліссям та Лівобережним Лісостепом (Національний..., 2011), що має відображення на флорі регіону. У публікації подано знахідки рідкісних видів рослин (Revised Annex I of Resolution 6..., 2011; Про затвердження..., 2021; Офіційні переліки..., 2012) РЛП та прилеглих територій, які зафіксовані авторкою під час комплексного дослідження флори Парку протягом 2020–2023 рр.

Вид ¹	Місце знахідки	Координати у десятичній системі ²		Точність координат, м	Дата знахідки	Додаткова інформація ⁵	Авторство знахідки
		Широта	Довгота				
<i>Allium ursinum</i>	Ок. с. Щербинівка Мариця	51.458019	33.738434	100	2021-06-15		Міськова О.В.
- // -	Ок. с. Щербинівка Сільне	51.454493	33.723312	100	2021-06-15		- // -
<i>Anacamptis palustris</i>	с. Озаричі, берег В'юне	51.351395	33.196950	100	2021-07-22		- // -
<i>Campanula persicifolia</i>	Ок. с. Новомутин, Мутинський Бір	51.398531	33.424859	100	2020-07-04		Міськова О.В., Панченко С.М.,

¹ Назва виду зазначається латиною, використовуючи винятково бінарну номенклатуру (тобто лише родова і видова назва). Таксони варто перевіряти у GBIF, використовуючи загальновізанські у світі назви видів. В разі наявності авторського бачення або інших обставин, коли назва виду не відповідає світовій номенклатурі - прохання зазначити це у примітках.

² В разі, якщо відсутні GPS-координати, вирахувати їх можна засобами програми Google Earth, або завдяки онлайн-сервісу www.google.com.ua/maps/ (натиснувши курсором в місці знахідки, отримуємо внизу екрану спливаюче вікно із координатами в десятичній системі).

³ В разі, якщо зазначена координата є приблизною, бажано вказати точність (наприклад, 100м, 200 м тощо), вказуючи її у метрах

⁴ Формат подання координат надається згідно до міжнародного стандарту ISO 8601: у випадку конкретної дати - "2017-05-22". Якщо відомо лише місяць спостереження, то записується "2017-05", якщо лише рік, то "2017". У випадку, коли вид спостерігався протягом певного діапазону дат, або перебуває в даній локації постійно протягом відомого періоду - "2017-05-22/29; 2017-05-16/07-12; 2005/2017". Якщо вид фіксувався в тому самому місці декілька разів, але з великою вірогідністю йдеться про різні особини (наприклад під час міграції), просимо вказати перелік всіх дат.

⁵ Для тварин подається інформація про статус перебування (розмноження, міграція, сезонні скупчення, зимівля тощо); чисельність, стать і вік, інші важливі відомості. Можна також додати посилання на фото, які опубліковані в інтернеті і мають сталу адресу.

							Шевера М.В., Кучер О.О.
- // -	Ур. Спадщанський Лі	51.374107	33.720877	100	2021-06-22		Міськова О.В.
- // -	- // -	51.364699	33.725291	100	2021-06-22		- // -
- // -	- // -	51.347617	33.704719	100	2021-06-22		- // -
- // -	Ок. с. Новомутин, Мугинський Бір	51.386101	33.453170	100	2021-08-12		- // -
- // -	- // -	51.384049	33.474960	100	2021-08-12		- // -
- // -	Ок. с. Воргол	51.442674	33.679481	100	2023-05-20		- // -